

**Assemblea Municipal de l'Esquerra Independentista (AMEI)
Candidatures d'Unitat Popular (CUP)**

**Programa Marc per a les eleccions municipals
de maig de 2007**

Fidels a la nostra filosofia democràtica i assembleària, a la creença en la implicació popular en els afers públics i arribada l'hora de redactar el programa marc per a les eleccions municipals del 2007, des de les CUP i l'AMEI no pretenem elaborar un conjunt de mesures doctrinals, intemporals i desubicades geogràficament. La nostra pretensió és apuntar alguns dels temes i enfocaments que qualsevol col·lectiu de l'esquerra independentista hauria de tenir en compte a l'hora de definir un programa de govern per a la seva vila.

A.- Introducció:

Principis polítics de la CUP

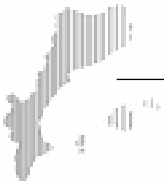
Les persones i col·lectius vinculats en aquest projecte ens comprometem a defensar en les nostres viles i ciutats el *Programa polític municipal de l'esquerra independentista* basat en:

- **L'aprofundiment en la *Democràcia Participativa*:** En un context marcat per la mundialització econòmica i pel cada cop major distanciament dels centres de decisió estratègica respecte dels ciutadans, es fa del tot necessari articular mecanismes de participació i d'aprofundiment democràtic que permetin a les persones decidir sobre aspectes essencials de la vida pública i controlar la tasca de governs i administracions. Només d'aquesta manera serà possible avançar vers una transformació socialista de l'estructura social i productiva
- ***Unes viles i ciutats integradores i socialment igualitàries.*** Els ajuntaments, lluny d'inhibir-se de les seves responsabilitats polítiques i socials, han de treballar per la integració, entesa com a una igualtat d'oportunitats real, com a una garantia d'accés a uns serveis públics (sanitat, ensenyament...) de qualitat i a unes dignes condicions de vida i de treball; però alhora i necessàriament també com a la possibilitat de gaudir d'un entorn social i cultural enriquidor i com al dret a participar en la definició i construcció del model de ciutat, és una de les nostres principals prioritats.
- ***Cal fer dels municipis un dels principals motors en la reconstrucció nacional dels Països Catalans.*** Per això, defensarem polítiques de promoció de la nostra llengua, cultura i identitat nacionals, partint de la base de la integració, la cohesió social i el sentit de comunitat. Caldrà que els diferents programes sectorials (cultura, educació, joventut, etc.) facin de l'extensió de l'ús del català i del desvetllament de la consciència nacional col·lectiva un dels seus principals objectius. Conseqüentment, *caldrà també un ferm compromís dels ajuntaments i els representants municipals en la defensa de l'exercici democràtic del dret a l'Autodeterminació.*

- *Un desenvolupament econòmic, social i territorial realment sostenible*, que partint del caràcter ecològic de l'activitat humana, no es limiti a la gestió immediata de qüestions mediambientals aïlladament, sinó que els diferents projectes estratègics tinguin com a referència un *model de territori equilibrat* i un *creixement econòmic* respectuós amb el medi ambient i les persones que equilibri investigació, producció i serveis, amb l'objectiu posat en la millora de la qualitat de vida de la majoria de la població
- *La dinamització del teixit associatiu i la promoció de l'autoorganització ciutadana* és una de les bases principals per a la construcció d'una societat de persones lliures, responsables i solidàries. El conjunt de col·lectius de l'esquerra independentista ens comprometem en el treball d'anar configurant una forta xarxa social de caire popular, com a principal garantia d'unes viles i ciutats vives i participatives. Caldrà tendir a la cogestió i corresponsabilització de la societat civil en el desenvolupament dels diferents programes sectorials.
- *Unes viles i ciutats solidàries*. En un context mundial com l'actual, la nació catalana ha de ser un exemple de solidaritat amb els pobles que lluiten pel seu dret a la vida i a la dignitat. Aquesta solidaritat ha de veure's reflectida tant des de l'actuació institucional, com des de la promoció educativa dels valors que la fan possible.

El nostre compromís no s'acaba en l'acció programàtica, doncs, com ja hem dit, pensem que tant els ajuntaments com els representants municipals han de jugar un paper clau en la construcció d'una societat catalana plenament lliure i solidària. És per això que des de l'AMEI prenem el compromís de potenciar i donar contingut polític a l'Assemblea de Regidors dels Països Catalans, com a futur òrgan nacional de sobirania popular.

Cada Programa de Govern és la concreció en un territori i una població de les línies polítiques i socials aquí exposades . La seva elaboració ha de suposar la implicació de diferents persones i entitats del municipi que construeixin alternatives alliberadores als problemes socials, ambientals, culturals, etc...

B.- Línies programàtiques sectorials:

- 1.- Cultura i llengua: eines de convivència i llibertat.
- 2.- En defensa de la solidaritat, la justícia i la cohesió de les classes populars.
- 3.- Immigració i nova ciutadania
- 4.- Urbanisme, Territori i Medi Ambient.
- 5.- De la democràcia formal a la Democràcia Participativa.
- 6.- Uns municipis al servei de la construcció nacional dels Països Catalans.

1.- Cultura i llengua: eines de convivència i llibertat.

1.1. Producció i Socialització de Béns Culturals

La cultura és un dels elements principals a l'hora de bastir el model de societat integradora, solidària i dinàmica que des de l'Esquerra Independentista estem defensant. Entenem que *la cultura ha d'ésser per als ciutadans un mitjà de relació social i participació, de diàleg i reflexió comuna que ens ha de permetre reconèixer-nos com a persones i col·lectivament com a catalans i com a vilatans*. La cultura és per tant una eina d'aprofundiment democràtic i de vertebració social.

Al nostre entendre, l'objectiu de la política cultural municipal no ha de ser un altre que fer de les nostres viles i ciutats, elements clau en la revitalització cultural del nostre país a través de la implicació de totes i tots els ciutadans. L'Ajuntament no ha de suplir ni dirigir la societat civil, protagonista principal de la vida cultural, sinó que ha de treballar per assentar unes sòlides bases sobre les quals *el teixit associatiu, l'administració pública i les iniciatives particulars puguin bastir un projecte cultural enriquidor i alliberador per al conjunt de la població*.

Res no és més nociu per a una societat que una concepció parcel·l·ària de la cultura i la seva utilització com a arma electoral; és la política qui ha de

posar-se al servei d'un projecte d'enriquiment cultural col·lectiu. Per això, *la política cultural ha de partir del principi de fer a tot el municipi particip de la vida cultural, vetllant per evitar la dualització de la societat, per aixecar el llistó de qualitat en la producció cultural i artística i per establir mecanismes de socialització d'aquest patrimoni comú.*

La planificació democràtica de la política cultural hauria de permetre definir de manera consensuada i amb la corresponsabilització de l'administració i la societat civil, el conjunt d'elements necessaris per assolir aquests objectius. De manera variable segons el tipus de municipi podríem concretar aquests elements en:

- Espais i infraestructures destinats a la producció cultural (sales d'assaig musical, teatral, etc..., tallers i escoles d'art...)
- Espais i infraestructures destinats a fer arribar a tot el municipi la riquesa cultural (sales de concerts, auditoris, teatres, sales d'exposicions, centres cívics...)
- Mitjans de difusió de la producció cultural, com revistes locals o comarcals, ràdios, televisions, pàgines web...
- Suport a les associacions d'artistes, escriptors, grups teatrals, musicals, operístics, col·lectius de promoció de la cultura popular tradicional, etc...

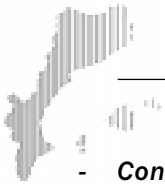
1.2.

Suport al Teixit Associatiu

L'Ajuntament ha de tenir una relació amb els promotors culturals (entitats o col·lectius privats o públics que, mitjançant recolzaments senzills i/o convenis es possibilita la seva activitat al terme municipal) que suposi una aposta seriosa per al desplegament de la política cultural de la vila. Cal tenir en compte que és necessari discriminar els que tenen propostes amb línies coherents amb un projecte polític i social alliberador dels que no. Un cop fet això, s'han d'establir relacions directes tot evitant el clientelisme.

Algunes formes de relació poden ser:

- Subvencions puntuals per a projectes concrets d'interès pel que fa a la dinamització de la vida cultural al municipi.

- *Convenis*, pactant l'aportació econòmica (si n'hi ha), la cessió d'infraestructures, l'assistència tècnica pels serveis de l'Ajuntament, etc. L'establiment d'aquests convenis *ha de prioritzar el treball voluntari, la solidaritat (interculturalitat i integració cultural), la promoció de la cultura popular, l'enfortiment del teixit associatiu i l'autoorganització.*
- *Infraestructures*: En cas de necessitat d'infraestructures, s'ha de tendir a possibilitar-ne la cessió sempre que sigui possible, tot i que el muntatge, desmuntatge, neteja i reparació, si cal, ha d'anar a càrrec de l'associació, per tal que hi hagi la corresponsabilitat necessària en qualsevol acord entre dues parts. Les infraestructures disponibles s'han de potenciar al màxim tot garantint unes entitats lliures i independents. En aquest sentit, *és bo fomentar l'adquisició de les mateixes per part dels col·lectius per tal d'aconseguir-ho i, a més a més, per adquirir patrimoni propi que faciliti la seva autonomia.*
- *Condonar els impostos de les entitats (IBI, IAE)*. Dit així s'ha de ser conscient que no és una pràctica legal, però hi ha vàries fórmules de fer-ho possible.
- *Convenis de gestió d'instal·lacions municipals* (piscines, camps de futbol, pavellons, etc.) Els centres esportius i culturals del municipi que usen una infraestructura, poden establir un conveni de cessió amb l'Ajuntament. D'aquesta manera, es socialitza un espai públic, s'hi dona activitat i els beneficis del bar i la publicitat reverteixen a l'entitat. Això no significa donar carta blanca, perquè cal fer un estudi aproximatiu, una proposta de conveni amb bases pactades i un seguiment de compliment. Així, cal establir la renegociació del conveni cada any previ anàlisi dels resultats de gestió.

QÜESTIONS COMPLEMENTÀRIES:

- Pel que fa als equipaments, el model d'Hotel d'Entitats autogestionat, en principi, és una bona opció a la falta d'equipaments de les entitats. Sempre s'ha de plantejar de forma que s'assumeixin les despeses per part de qui usa l'espai. Cal tenir en compte que els recursos són limitats i sempre s'han de valorar les prioritats d'actuació. En aquest sentit, s'ha de donar veu a la voluntat del poble, però cal establir les prioritats en funció de la línia política que s'ha de seguir. En aquest sentit, hi ha

vegades que el municipi té unes necessitats que no es poden correspondre amb la línia política de l'equip de govern per diverses raons.

- És necessari fer més filosofia i pedagogia que no pas fer propostes concretes. Cal obrir-se a la discussió. Un cop establertes les premisses bàsiques, cal tenir la voluntat d'arribar a consensos. És possible trobar-se al poble amb entitats amb una mentalitat anquilosada. És només mitjançant la pedagogia que podem fer variar la mentalitat i l'estil d'aquesta tradició de treball. La filosofia hauria de ser que els espais públics revertissin directament al poble i poder-se gestionar per les entitats. Si cal, s'han de promoure nous valors per tal que la gestió dels equipaments la duguin a terme les entitats. D'aquesta manera les entitats se senten els espais molt més seus, valorant-los, respectant-los i potenciant-los.
- Si l'ajuntament cedeix les infraestructures a les entitats és fàcil que aquests col·lectius s'acomodin a la seva situació i disminueixi la seva vigrositat. En definitiva, es poden tallar les expectatives de desenvolupament. És un fenomen semblant al que succeeix als hotels d'entitats: van bé per obrir-se al poble, però hi ha un moment que es toca sostre.
- S'ha d'establir criteris de control quan l'ajuntament cedeix una infraestructura. Això vol dir establir regles i normes que vetllin pel bon estat del material cedit. Hi ha d'haver una corresponsabilitat i una honestedat mútua. No es pot permetre el mal ús d'allò que és públic. Tampoc és qüestió de contractar una asseguradora o preveure d'antuvi els desperfectes i destinar una partida pressupostària destinada al manteniment.
- Els convenis no es poden rescindir unilateralment per l'ajuntament. Hi ha d'haver una renúncia expressa per part de l'entitat o un incompliment per part de l'entitat en un punt del conveni signat. Normalment és bo establir una comissió de seguiment per vetllar que els objectius que es persegueixen es compleixin. En definitiva, l'ajuntament ha d'esdevenir una eina de suport a la millora del teixit associatiu.

1.3. Polítiques en Defensa de la Llengua i la Identitat Nacionals. Models Integradors. Polítiques en Defensa de la Llengua.

Existeixen al país diverses entitats que treballen aquestes polítiques des d'un punt de vista sectorial. Algunes poden ser la CAL o l'ADEC. Cal coordinar-se amb aquestes entitats per tal d'establir prioritats i coordinar accions. Hi ha mecanismes per treballar en defensa de la llengua i a través dels ajuntaments es pot arribar a d'altres organismes destinats a aquest objectiu.

Una bona idea fóra crear comissions de seguiment o taules de participació que vetllin per la normalització lingüística dins i fora de l'Administració i que coordini les diferents accions i campanyes de promoció de l'ús de la llengua catalana.

Els Consorcis per la Normalització Lingüística són un exemple poc reeixit que caldria redinamitzar i redefinir el seu paper. Depenen del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i estableixen convenis amb els ajuntaments segons les necessitats de cada nucli amb programes molt concrets de retolació en català, correcció de publicacions, cursos de català, assessoraments diversos, etc.

Els ajuntaments han de fer polítiques d'incentivació de l'ús de la nostra llengua en tots els àmbits. S'ha d'establir una transversalitat pel que fa a la promoció del català, fugint de la idea de reduir la política lingüística a l'alfabetització. Cal tenir en compte que els ajuntaments poden arribar a obligar a d'altres entitats (públiques o privades) facin els seus documents públics en català.

S'ha de ser sensibles a la realitat de cada lloc, però la llengua catalana no la podem malbaratar ni vendre. Moltes vegades la legalitat vigent no permet segons quines coses; és per això que *el foment d'iniciatives simbòliques des de l'administració poden ser molt importants, sobretot per l'efecte que genera de confluència amb i entre diversos sectors de la societat.*

No es pot deslligar el tema de la sobirania nacional amb el de la llengua. La identitat nacional no és només la defensa de la llengua, sinó la de denúncia de símbols i icones que atempten contra el país i la llengua (banderes, retrats del rei, escuts,...) Denúncia, pedagogia i sensibilització són les eines principals en aquest treball.

2.- En defensa de la solidaritat, la justícia i la cohesió de les classes populars.

Sota aquest paràgraf volem comentar el conjunt de mesures polítiques destinades a la millora de la cohesió del poble treballador català, a la lluita contra les desigualtats i l'exclusió i, en general, a la defensa d'aquells drets que com a ciutadans i persones lliures ens pertocuen.

*** Som conscients que quedarà pendent aprofundir en aportacions en matèria d'habitatge i drets laborals. Aquest punt, tot i que avança en determinades concrecions, no inclou referències explícites a les polítiques de promoció de la vivenda pública, el suport als moviments en defensa de l'habitatge digne, el suport a col·lectius d'aturats o la defensa de garanties en l'àmbit laboral. Tanmateix, els diferents programes municipals poden desenvolupar propostes concretes.**

2.1.

Fonament Ideològic

Des de la Candidatura d'Unitat Popular (CUP) apostem per la transformació de l'actual ordre econòmic mundial com a única via per posar fi a les desigualtats socials, generades per un sistema capitalista cada cop més agressiu que necessita que la major part del món segueixi immers en la pobresa per tal de mantenir grans acumulacions de capitals en mans d'una minoria. Traslladat a l'àmbit local això es tradueix en la coexistència de bosses d'autèntica pobresa o rendes per càpita molt minses, al costat

d'un tant per cent de població que concentra grans propietats i una capacitat de consum molt elevada en el nostre propi municipi. Al mateix temps les desigualtats de gènere, la discriminació per lloc de procedència, l'arraconament de la gent gran, la precarietat laboral de la gent jove, etc. neixen o es fomenten sota el paraigua de la desigualtat econòmica amb la promoció de l'individualisme i la competitivitat enlloc de la solidaritat i la cooperació en el sí de la comunitat.

Tothom som conscients que aquesta desigualtat latent no es pot solucionar des de l'àmbit municipal perquè respon a un problema estructural. Amb tot, creiem que és necessària una política municipal honesta i compromesa que tendeixi a possibilitar la desaparició de les causes de les desigualtats socials i no limitar-se a aplicar remeis parcials als seus efectes.

Des dels Ajuntaments cal promoure ara i aquí vertaderes polítiques públiques de transformació que treballin per a assolir l'extensió del concepte de democràcia, no sols a l'esfera dels drets civils i polítics, sinó també a les relacions socials i a la vida econòmica. La democràcia política i social se situa, d'aquesta manera, en aquell procés d'igualació per a transformar les relacions socials basades en la subordinació, opressió o dominació que constitueixen la base de l'actual sistema social i econòmic. Cal una nova acció democràtica de transformació que vingui a posar fi a l'actual mercantilització social, que suposa el domini del sistema capitalista sobre totes les esferes de la vida de l'individu, augmentant els límits d'igualtat i llibertat com a fórmules democràtiques capaces de crear resistències a la subordinació i d'articular canvis en les relacions de producció, amb l'objectiu final de garantir el reconeixement de drets a la ciutadania i l'accés universal als béns i serveis de la comunitat.

Des d'aquesta perspectiva, més social, és hora que els Ajuntaments siguin una peça activa per a la transformació de l'actual sistema neoliberal basat en el màxim benefici per sobre dels drets de les persones. La CUP aposta per un model que fomenti la participació ciutadana en contraposició de l'ideari neoliberal que cedeix l'espai urbà i social al mercat, en detriment dels serveis públics. Cal reprendre la noció autèntica de ciutadania com a subjectes actius i actives de drets i deures envers la societat. Cal cercar solucions transformatives, és a dir, programes universals de benestar so-

cial, tributació progressiva, polítiques macroeconòmiques per a la creació de condicions de plena ocupació, un sector públic sòlid, una proporció significativa de propietat pública o col·lectiva i la presa de decisions democràtica de les prioritats socioeconòmiques bàsiques. Al mateix temps cal potenciar solucions que pretenguin corregir els resultats no equitatius. Ara bé, una vertadera transformació positiva passa no només pel canvi de les estructures sinó també de les relacions humanes basades en una ètica justa que promogui la reciprocitat i la solidaritat, a través del reconeixement de l'altre i de la pluralitat de subjectes i gèneres. La justícia està estretament lligada a la superació de la subordinació, al mateix temps que queda fortament vinculada a la idea de llibertat i igualtat i, en conseqüència, a la demanda de reconeixement. El repte social és incorporar la idea que igualtat és una condició per a la llibertat i, per tant, cal ser coherents també en el repartiment dels beneficis de l'activitat humana per a evitar els problemes de la desigualtat.

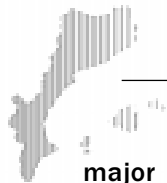
En aquest sentit, cal superar l'actual concepció emprada pels successius governs municipals que redueix la ciutadania i els seus drets a simples usuaris d'uns serveis personals, basant l'acció municipal en l'assistencialisme vers determinats col·lectius (gent gran, discapacitats, persones immigrades..) enlloc d'encarar el repte de garantir la igualtat efectiva entre tots els ciutadans i ciutadanes, deixant de tractar-nos com usuaris o persones tractades. Cal situar la ciutadania com a subjecte de drets i deures més enllà de la seva edat, classe social, gènere i procedència. En la mesura en que l'acció social municipal se situï en aquestes coordenades, tots els col·lectius es veuran atesos perquè les iniciatives s'adreçaran a totes les persones per igual.

2.2.

Propostes D'acció Municipal

Els Països Catalans, immersos en les tendències i repercussions del sistema econòmic vigent, es doten d'un sistema de serveis socials que parteix de l'intent de reequilibri econòmic i social. Les ajudes i programes de serveis socials, inspirats en els postulats de l'estat del benestar més primerenc, són actualment clarament insuficients i ineficaces per tal de poder obtenir quotes dignes de justícia social.

En aquest sentit, l'Estat i les administracions autonòmiques ostenten la

major part de competències del sistema de polítiques socials i els Ajuntaments han de fer front a la detecció de les necessitats i a suplir les mancances que les anteriors presenten.

Els programes de polítiques socials municipals, per tant, han de poder ser valents i dotar-se dels recursos necessaris per tal de prioritzar les necessitats dels col·lectius més desfavorits al mateix temps que han de poder treballar en la línia de la sensibilització i la reivindicació política i social. Només si els beneficiaris del magre sistema de prestacions i ajudes adquireixen nivells de consciència política, aquests deixaran de sustentar el sistema d'usuaris socials i actuaran com agents polítics. Només si aconseguim que els habitants de pobles i ciutats s'apropin a les realitats econòmiques i socials empobrides, prendran consciència que les polítiques socials beneficien al conjunt de la ciutadania. Aquest és un repte important però urgent, ja que la tradició de polítiques liberals i de sistemes caritatius ha generat un nivell d'estratificació i fragmentació socials que posen en risc la cohesió i la convivència ciutadana. Al mateix temps, cal insistir en la corresponsabilitat en el combat contra l'exclusió social i evidenciar el paper determinant que en molts àmbits hi tenen les entitats, moviments i reivindicacions populars.

Abans de comentar algunes propostes en diferents àmbits, convé destacar les característiques fonamentals que hauria de tenir la política social:

- Ha de tendir a ser *transversal*, és a dir, a afrontar de manera conjunta –Administracions, entitats, moviments socials, beneficiaris, agents socials- els diferents problemes socials de la vila, ciutat o barri. En aquest sentit són fonamentals experiències com els *Plans Comunitaris* o *Plans Integrals* que, no només *plategen qüestions urbanístiques, sinó que comprenen el conjunt de mesures en el terreny de l'educació, la sanitat, la cultura i el lleure, la seguretat, etc...* necessàries per a la millora de les condicions de vida dels ciutadans.
- Ha de ser *pública i participativa*. L'estat, i en aquest cas els Ajuntaments han d'assumir la seva responsabilitat política i administrativa de dirigir i executar els diferents programes socials, fugint de les tendències privatitzadores. En el disseny i posada en marxa d'aquests programes hi ha de prendre part els seus protagonistes: els ciutadans.

Pel que fa als diferents àmbits d'incidència, comentarem tan sols algunes

de les qüestions fonamentals que haurien de ser comunes en l'actual conjuntura social i política.

- *Cal una aposta ferma i decidida per l'ensenyament públic.* Els Ajuntaments, tot i tenir escasses competències en ensenyament, han de poder donar suport incondicional a l'escola pública, fent costat al cos de docents i les organitzacions de mares i pares per tal de reivindicar millores pels seus centres. Al mateix temps, i en relació les etapes educatives no obligatòries així com tot el que fa referència ensenyaments no reglats, el municipi ha de poder cobrir totes aquelles demandes que es formulin en matèria educativa. Només prioritzant aquest àmbit podem planificar canvis socials a mig i llar termini.

En aquesta línia, algunes de les actuacions són:

- Impulsar la construcció d'escoles bressol, escoles de música, escoles d'adults, cases d'oficis, escoles d'idiomes... i determinar que la gestió ha de ser municipal.
- Implicar els centres escolars en la dinàmica associativa i cultural del municipi al mateix temps que fem que entitats i administració s'impliquin en els projectes dels centres.
- Impulsar la creació, augmentar la capacitat de gestió i dotar de recursos els Consells Municipals, organitzacions i associacions que vetllin per polítiques educatives públiques i de qualitat.
- Impulsar iniciatives que corregeixin els greuges que generen els desequilibris d'equipaments educatius en els diferents territoris (P. Ex. Promoure el lloguer assequible per a estudiants del municipi a Barcelona)
- Instauració de les oficines municipals d'escolarització per tal de poder garantir la distribució equitativa d'alumnes amb necessitats educatives especials en centres públics i concertats.
- És necessària *la implicació dels municipis en la millora dels serveis sanitaris i socio-sanitaris*. Davant les tendències privatitzadores de l'administració i tenint en compte els models sanitaris d'arreu dels Països Catalans, els Ajuntaments han d'apostar per uns serveis públics, universals i de qualitat. Caldrà vetllar per un correcte ús dels recursos, que donin resposta a demandes creixents sobretot pel que fa als

aspectes socio-sanitaris (atenció a persones malaltes, gent gran, persones amb mobilitat reduïda...) És important també la promoció de la medicina preventiva i la potenciació d'hàbits de vida saludables.

- L'ajuntament ha de poder impulsar les **enquestes de satisfacció** en relació la xarxa d'equipaments sanitaris presents al municipi per tal de poder dotar-se d'elements de pressió davant l'administració autonòmica. En aquest mateix sentit, impulsar la creació d'agrupacions d'usuaris dels serveis sanitaris.
- Cal manifestar públicament que les deficiències del sistema sanitari no correspon corregir-les a l'administració local, tot i que cal vetllar per suplir amb recursos propis aquelles necessitats que no restin cobertes (transport adaptat, algunes de les especialitzacions mèdiques no presents al CAP, campanyes sanitàries...)
- Cal lluitar contra l'exclusió social. *És responsabilitat del municipi posar en marxa plans per d'integració social.* Tot i que són importants els plans adreçats a col·lectius concrets (plans d'acollida als nouvinguts, d'ajuda als toxicòmans, als aturats de llarga durada...) cal fer una aposta molt seriosa pels plans integrals o comunitaris que intenten incidir d'una manera global sobre els problemes de tota la comunitat.
- *Cal promoure la solidaritat portes endins i portes enfora.* De la mateixa manera que s'ha de promoure el compromís del conjunt dels ciutadans en la defensa i la gestió dels seus drets i serveis públics, cal apostar també per la solidaritat i la cooperació amb els pobles que lluiten dia a dia per unes condicions de vida dignes. Aquesta aposta s'ha de concretar tant a nivell d'actuacions sobre el terreny, com de sensibilització social sobre el fet que una altre món és possible, un sol món per a pobles diversos.
- És necessari treballar per la promoció del *lleure i de l'esport com a espais de convivència i d'enriquiment social i cultural.* Davant la mercantilització del lleure, l'esport i la cultura, des de l'esquerra cal defensar i promoure valors com la creativitat, la imaginació, l'autoorganització, la cooperació, l'accés de totes i tots a la pràctica d'aquestes activitats, etc...
- Impulsar l'**esport base** i incorporar la figura de l'observador esportiu per tal de treballar conjuntament amb infants i joves esportives les

pràctiques que no promouen els valors de l'equip, la complicitat, l'esforç i tots aquells que converteixen l'esport en un espai d'enriquiment col·lectiu.

- Dotar dels equipaments esportius necessaris a pobles i ciutats per tal que les iniciatives esportives privades no generin exclusió social en la pràctica esportiva. Només compartint equipament i pràctica esportiva infants i joves aprendran a conèixer-se i relacionar-se en un àmbit altament cohesionador.
- Oferir suport, recursos i ajudes a les entitats de lleure que mantenen les estructures de voluntariat. Els caus, esplais, casals de joves i altres entitats de lleure de caire laic són exemple de socialització col·lectiva basada en l'entrega de temps de lleure a espais allunyats del consum i del control social. El suport a aquestes entitats i els seus monitors ha de poder ser prioritari en un moment en què el compromís social es desvaloritza.
- Les competències municipals en serveis socials canvien en funció del nombre d'habitants del municipi i també estan pendents d'una nova llei que pot modificar, lleugerament, les estructures vigents. Tanmateix, i el que és innegable, és que els ajuntaments reben les demandes i són el primer graó d'accés al sistema. També és cert que és el municipi qui viu la realitat concreta i els efectes de les desigualtats en els propis carrers i veïns. Per això, i tenint en compte l'adaptació que cada realitat ha de fer de les línies programàtiques, les polítiques a impulsar de forma prioritària han de ser:
- Consolidar els equips d'atenció social primària amb professionals qualificats i que entenguin el treball comunitari en equip com la única forma d'abordar les problemàtiques socials. Els treballadors socials, educadors de carrer i treballadores familiars han de conèixer les dinàmiques socials amb prou profunditat com per esdevenir agents de transformació social.
- Organitzar Serveis d'atenció Domiciliària amb prou dotació horària com per poder donar una bona atenció a gent gran i famílies en la quotidianitat de les seves llars. La bonificació de les taxes per prestació de serveis ha de poder contribuir a garantir la universalitat del servei.

-
- Exigir els equipaments socials necessaris per la realitat vigent tot anticipant-se a les necessitats emergents i les de mig i llarg termini: Centres de Dia per Gent Gran, Pisos Assistits, Llars Residencials d'estada temporal i permanent, Centres Oberts per infància en Risc, Cases de Petita Infància, Habitatges per urgències socials, Punts de trobada de Joves... L'ajuntament també ha de poder mostrar-se disposat a acollir equipaments socials descentralitzats i de gestió autonòmica; Cases d'acollida per Dones maltractades, Centres d'atenció i Seguiment a les drogodependències, Centres Residencials d'acció Educativa, Albergos d'acollida per urgències socials...
 - Vetllar per una política d'ajudes econòmiques que eviti el clientelisme i la perpetuació de la precarietat. Defugint d'ordenances que obliguen compensar la recepció d'ajudes socials amb "cursos de ciutadania" (amb el suport de CIU i Plataforma per Catalunya) hem de poder disposar de recursos econòmics per tal que els professionals dels serveis socials organitzin i el combat contra l'exclusió social.
 - La transversalitat de programes i plans integrals ha d'organitzar-se amb prou garanties que les persones hi participen. Molt sovint els col·lectius amb especials dificultats resten allunyats del disseny, seguiment i avaluació de les polítiques que se'ls hi adrecen. El repte d'incorporar agents d'intervenció que provenguin dels mateixos cercles als que ens adrecem pot contribuir a millorar la pràctica quotidiana. Els Consells Municipals Consultius en matèria de Serveis Socials poden esdevenir una eina de participació fonamental.

3.- Immigració i nova ciutadania

3.1.

Introducció

El conjunt dels Països Catalans s'han caracteritzat al llarg de la seva història contemporània per la incorporació de la immigració en el seu desenvolupament demogràfic, econòmic i cultural. Actualment, aquesta anàlisi és més evident que mai, i la immigració ha esdevingut, de nou, un element a incorporar en la definició de les estratègies i actuacions per a construir la cohesió del poble treballador català i lluitar contra les desigualtats i l'exclusió.

El fenomen migratori actual és una conseqüència més del domini econòmic i polític que exerceixen les polítiques colonials i neocolonials dels Estats imperialistes i les grans corporacions sobre els pobles empobrits d'on són originàries les persones que emigren. Les diferències creixents de renda entre els països d'origen i de recepció de la immigració, fruit de la imposició de polítiques neo-liberals a escala internacional, han motivat l'escenari migratori que tenim avui als Països Catalans. I per tant, tota actuació que pretengui la gestió del fenomen migratori ha d'estar vinculada a la lluita per la sobirania de tots els pobles i la igualtat d'oportunitats entre totes les persones. L'aprofundiment democràtic a escala internacional es presenta com a instrument polític imprescindible per a fer front a la realitat traumàtica dels grans moviments humans per motius econòmics i/o polítics.

Al mateix temps, però, els processos migratoris no són unilaterals, és a dir, no es poden explicar només considerant la situació d'empobriment dels països d'origen, sinó que cal considerar també la necessitat de mà d'obra immigrada per part dels països de recepció. El capitalisme europeu i català demanen i necessiten treballadors immigrants per abaratir costos i garantir així el seu creixement i desenvolupament. Per tant, la gestió de la immigració no es pot desvincular de la lluita per la solidaritat, la justícia social i la cohesió de les classes populars.

3.2.

Situació Actual

El Principat de Catalunya ha rebut mig milió de nous habitants en els últims 5 anys, i es calcula que el 90% del creixement és fruit de la immigració. Per tant, Catalunya ha experimentat un fort increment no només en població sinó també en índex de pobresa, exclusió i desigualtat que no es tradueixen en un augment d'igual magnitud pel que fa a les polítiques socials. Així doncs, l'actual estructura d'atenció social que ofereixen les administracions públiques dels Països Catalans és insuficient per a acollir i incloure la immigració a les nostres societats sense el risc de la exclusió social i la explotació laboral.

Al mateix temps, al Principat de Catalunya es comptabilitzen habitants aproximadament de 180 nacionalitats diferents i 200 llengües parlades. Aquestes dades situen al poble català en un nou escenari multicultural que posa de manifest la necessitat de definir sobiranament i sense complexes la política lingüística i d'identitat nacional. La recepció i acollida d'una diversitat tan gran de comunitats culturals fa imprescindible redefinir les actuacions i estratègies per a la defensa de la llengua i la cultura catalanes.

El marc legal i competencial per a gestionar la immigració permet que sigui únicament l'estat espanyol qui reguli i estableixi la política d'estrangeria (control d'entrada, definició de drets i deures, etc.), havent-se desenvolupat una legislació obsessionada pel control de l'entrada a l'estat espanyol i que tracta la immigració des d'una perspectiva únicament laboral. Per altra part, les Comunitats Autònomes dissenyen i gestionen polítiques d'integració social, segons les competències transferides de l'Estat (ensenyament, sanitat, serveis socials, etc.) i l'administració local té la responsabilitat de l'aplicació de polítiques al territori.

Així doncs, ens trobem amb un marc legislatiu que respon a la cultura política espanyola, molt restrictiva a l'hora d'atorgar drets de ciutadania, culturals i de nacionalitat (una cultura política que és igual de restrictiva en el tractament de les nacions internes de l'estat). Al mateix temps, la legislació d'estrangeria respon a la lògica de les classes dominants de l'estat espanyol que desenvolupen un tractament de la immigració

primordialment laboral i de control i vigilància. La legislació espanyola d'estrangeria està provocant les següents conseqüències:

- **Manteniment de l'economia submergida.** Les dificultats per a normalitzar la situació administrativa dels immigrants i els impediments per a l'obtenció del permís de residència i treball generen un contingent permanent de treballadors/es irregulars i en precari.
- **Segmentació laboral per orígens.** Les vies restrictives i condicionades per a l'obtenció del permís de treball han generat segregació laboral, i per tant, la manca d'identificació amb la resta de treballadors/es.
- **Negació de drets polítics.** Situació que dificulta la identificació amb la comunitat nacional ja que la població immigrada es troba en una situació de desigualtat jurídicopolítica.
- **Desbordament dels municipis per a gestionar el creixement de les desigualtats i l'exclusió.**

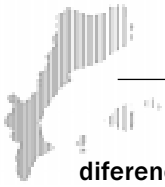
En conclusió pel que fa a l'àmbit municipal:

- *La Administració Local és la que rep el major impacte ja que és la que ha de resoldre en primera instància les demandes plantejades per la població immigrada.*
- *La Administració Local ha esdevingut l'administració gestora del fenomen migratori, ja que a part de la política municipal de recepció i acollida, els Ajuntaments són els principals agents en la gestió dels processos d'integració.*
- *Els Ajuntaments han d'afrontar la prestació de serveis sense tenir les competències expresses ni els recursos suficients.*

3.3. Posicionament Polític i Ideològic

L'Esquerra Independentista i les Candidatures d'Unitat Popular plantegen la superació del discurs polític i social dominant que vincula el tractament de la immigració a través únicament d'un model cultural d'integració i de polítiques de gestió de la diversitat cultural.

Als Països Catalans tenim una història pròpia de recepció de la immigració que ha construït un model particular d'incorporació

diferenciat a l'espanyol, amb unes característiques específiques, entre les quals podríem anomenar: majors possibilitats d'ascens social degut al progressisme social i econòmic històricament arrelat en el país; i també mecanismes senzills d'identificació amb la comunitat nacional, mitjançant la llengua catalana i la possibilitat d'implicació en una societat civil activa.

Per les Candidatures d'Unitat Popular el posicionament ideològic pel que fa a la immigració es fonamenta en les següents premisses:

En quan a les causes de la immigració:

- La immigració és una realitat traumàtica. Ho és pel immigrant que abandona el seu país d'origen i ho és també per la societat d'acollida que s'enfronta a una nova dimensió de la desigualtat, la precarietat i l'exclusió.
- El perquè de la immigració només s'explica per les desigualtats econòmiques a escala internacional i per les necessitats del capitalisme europeu. No és un procés unilateral de l'immigrant a la recerca d'expectatives, sinó una crida del mercat laboral europeu per abaratir costos.
- El nostre desenvolupament demogràfic, econòmic, cultural i polític ha incorporat la immigració com a factor estructural.

En quan a les problemàtiques que se'n generen:

- La immigració arriba als nostres municipis en un escenari de precarietat social, nacional i democràtica, situació que condiona no només la gestió del fenomen migratori, sinó a bona part de la societat receptora. Amb el fenomen migratori s'engrandeixen els elements de precarietat social, nacional i democràtica que caracteritzen la societat catalana.
- Els problemes que s'associen a la immigració són problemes de context (precarietat social, nacional i democràtica prèvia a la incorporació de la nova immigració) i en cap cas generats pel fenomen migratori:
 - Precarietat en el parc d'habitatge i especulació immobiliària
 - Accés insuficient a les prestacions i ajudes socials

- Concentracions en escoles i barris concrets
- Estructura laboral segmentada i dual; importància de l'economia submergida
- Retrocés en l'ús social del català i possibilitat de conflicte entre comunitats
- Dèficits estructurals en la participació política i social dels ciutadans/es
- Tensions social dins les classes populars i descohesió.
- Les tensions socio-econòmiques s'aguditzen i es redimensionen amb la incorporació de la immigració a la societat catalana, però en cap cas la immigració n'és la causa o motiu.

És evident que la immigració no fa aflorar només tensions socio-econòmiques, també apareixen problemes de relació cultural, però aquestes tenen data de caducitat i són problemes febles. Aquestes tensions culturals no generen racisme o xenofòbia ni conflictivitat social. Totes les tensions apuntades (socio-econòmiques) aguditzen la manca de cohesió social en les classes populars, que es tradueix en un fenomen ideològic que és el racisme.

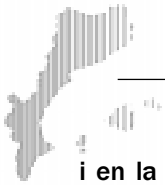
Des de les Candidatures d'Unitat Popular som conscients que la immigració no s'incorpora en una societat homogènia, sinó en les classes populars descohesionades. Per tant, la nostra actuació política s'ha de centrar en aquest espai de recepció. Les tensions socio-econòmiques principals es generen en aquest espai de recepció precari i descohesionat, propiciant així l'aparició del racisme com a element de conflicte.

3.4.

Línies d'actuació

Des dels municipis s'han impulsat les actuacions centrades en la recepció i acollida de la immigració i la gestió de la diversitat cultural, sobretot a partir dels Plans Territorials de Ciutadania i Immigració dirigits i finançats per la Generalitat de Catalunya, però tant els municipis com l'administració autonòmica han oblidat la intervenció en les tensions socio-econòmiques que pateix tant la immigració com els sectors populars autòctons.

El municipi no només ha d'actuar en la recepció i acollida de la immigració

i en la gestió de la diversitat cultural. El municipi s'ha d'implicar en la gestió de les tensions socio-econòmiques que pateixen les classes populars, i per tant, també la immigració.

Així doncs, des de la CUP proposem diferents línies d'actuació:

Habitatge

- L'administració municipal ha d'assumir major capacitat d'intervenció en el mercat immobiliari local amb la promoció d'habitatge social de lloguer i la creació d'habitatge d'acolliment temporal.
- L'Administració local ha d'assumir les funcions d'aval i mediació per a garantir l'accés les situacions d'abús o indefensió.

Prestacions socials

- L'Administració local ha de garantir l'accés als recursos i prestacions socials oferint serveis propis d'acollida i informació.
- Augment significatiu dels recursos socials destinats a fer front a les noves dimensions de l'exclusió social. L'augment de població de Catalunya és atribuïble en la major part als segments més desfavorits.

Treball

- L'administració municipal ha d'articular mecanismes per a la denúncia de l'economia submergida.
- Impuls de polítiques municipals d'inserció laboral i formació que permetin la creació d'itineraris laborals alternatius.

Educació:

- Implicació dels municipis en el repartiment de l'alumnat i els recursos educatius per impedir la consolidació de les diferències d'estatus entre les escoles
- Afavorir les actuacions de les AMPA per esdevenir agents educatius i d'integració en l'àmbit escolar.

- Definir projectes de treball en xarxa que incloguin l'escola, el temps de lleure, espais de participació comunitària i d'educació d'adults.
- L'administració local s'ha de corresponsabilitzar de les necessitats d'educació especial creixents a les escoles.

Participació política:

- Innovació en els òrgans de participació política per facilitar la participació de la immigració en la vida política local.
- Iniciar campanyes municipals per a exigir a l'estat espanyol el dret a vot dels immigrants.

La política municipal d'incorporació de la immigració només pot ser fructífera si els municipis obtenen competències per gestionar les tensions socio-econòmiques, i per tant, si es desenvolupa una política transversal de tractament de les desigualtats. La immigració necessita un tractament específic en allò que és propi de la immigració: recepció, acollida i gestió de la diversitat cultural. La transversalitat en el tractament de la immigració no significa que el municipi es doti d'una àrea d'immigració que ho inclogui tot, sinó que totes les àrees municipals han d'incorporar la variable "immigració" en el disseny de polítiques.

Les Candidatures d'Unitat Popular han de propiciar l'aliança entre l'Esquerra Independentista i la immigració. És en la construcció d'aquesta aliança amb els treballadors immigrants quan es podrà desenvolupar un procés d'integració mutu. La població immigrada ha de vincular la resolució les seves necessitats amb el catalanisme polític i l'Esquerra Independentista. Només aquesta identificació podrà reforçar la consciència nacional i cohesionar les classes populars catalanes.

4.- Urbanisme, Territori i Medi Ambient.

Els Països Catalans són un territori amb una gran diversitat d'ambients i de paisatges, resultat de processos d'humanització diferents, condicionats per les circumstàncies que en cada cas aporta una matriu biofísica d'enorme riquesa. Cal constatar les marcades diferències de la topografia, el substrat geològic, l'edafologia del sòl, de clima i de cobertura vegetal que es donen en el nostre territori. No obstant això, sovint s'ha entès el desideratium de l'equilibri territorial com l'objectiu de fomentar una homogeneïtzació de variables com l'accessibilitat, la població, l'ocupació del sòl... en els diferents àmbits territorials. Aquesta visió probablement no es la que ens reclama el territori, ni la que ens permet treure millor partit de les seves potencialitats. El desenvolupament econòmic i social no ha de comportar una pèrdua de la diversitat del territori, i és per aquest motiu que *l'enteniment de la diversitat biofísica ha d'ésser el referent principal*, tant per el coneixement de l'àmbit objecte de planejament, com per a les accions i les mesures de desenvolupament i/o conservació.

El nivell d'humanització del nostre territori ens ha de fer variar el tradicional concepte urbanístic de la dualitat camp-ciutat, que ens ha portat a considerar els espais naturals com un reducte residual de l'espai urbà. El planejament urbanístic ha de considerar el territori com un conjunt amb diferents graus d'humanització, regulant els seus límits i assignant-hi diferents usos depenent de les característiques del medi. Els espais naturals s'han d'introduir fins arribar al cor de la ciutat, i els límits d'aquesta han de quedar integrats paisatgísticament amb el seu entorn.

Ens cal plantejar una ciutat, barri o municipi per a viure i treballar, diversa i compacte, mediterrània, on en cada una de les seves parts pugui mantenir un alt grau de complexitat, amb barreja d'activitats agrícoles, comercials, industrials, de serveis, d'equipaments i residencial. Una ciutat, barri o municipi que aconseguixi mantenir la seva activitat productiva, amb nova indústria no contaminant i relacionada amb les noves tecnologies de la comunicació i del mediambient; amb un comerç potent i divers; mantenint i modernitzant el sector agrícola; i que faci emergir els nous jaciments d'ocupació, relacionats també amb les empreses de serveis.

4.1. Urbanisme com a poder municipal.

D'acord amb les diverses lleis autonòmiques d'urbanisme del Paísos Catalans, l'urbanisme és *“una funció pública que abasta l'ordenació, la transformació, la conservació i el control de l'ús del sòl, del subsòl i del vol, llur urbanització i llur edificació, i la regulació de l'ús, de la conservació i de la rehabilitació de les obres, els edificis i les instal·lacions”*. Es tracta d'una delimitació jurídica força precisa d'una disciplina, l'urbanisme, amb una llarga tradició, tant en els vessants científics i tècnics com en els jurídics i institucionals.

L'urbanisme és un dels àmbits on els ajuntaments tenen poder municipal real, és a dir, tenen capacitat real d'incidir en l'evolució sense que cap altre estament hi pugui intervenir. Les Comunitats Autònomes tenen transferides les competències d'ordenació del territori i la competència urbanística és essencialment municipal. Però cal tenir present que és un poder a llarg termini, o sigui, que les decisions que es prenen avui tindran la seva transcendència anys més tard. És per això que la regidoria d'urbanisme, tot i que planifica i fa balanços anualment, mai tanca a un any vista, sinó que ho fa a varis depenent dels projectes concrets.

Es tracta d'una regidoria que dóna una visió molt general tant del municipi com de la resta de l'ajuntament. Es tenen uns instruments que poden incidir de manera global i que pot condicionar la dinàmica de les altres regidories, les quals es difícil que tinguin aquesta visió i acostumen a preocupar-se pel seu àmbit concret.

Cal tenir en compte que l'urbanisme és una instrument pluridisciplinar, ja que toca diferents aspectes del coneixement humà; l'arquitectura (edificació i paisatge), l'enginyeria (infraestructures, accessibilitat), el dret (es concreta realitzant normatives legals), l'economia, el medi ambient, la sociologia, la geografia...

4.1.1. El Pla General com a eina de planificació a llarg termini.

És important fer una diagnosi del municipi per, contrastant-la amb el model de ciutat que volem defensar, saber quin camí s'ha de seguir. Es pot inter-

venir sobre la totalitat territorial i conceptual del municipi, és a dir, planificació general de la ciutat (POUM i PAUM), però també es pot intervenir parcialment segons aspectes concrets o be parts del territori mitjançant els plans, plans especials i plans parcials.

Preveure com volem que sigui el municipi mitjançant el Pla General dóna un poder notable i marca algunes directrius bàsiques. El Pla General dóna una visió integral de la ciutat, i és permanentment revisable, ja que la realitat és molt canviant, però a la vegada no té data de caducitat, és a dir, és vigent fins a l'aprovació d'alguna revisió.

Donada la seva component tècnica i executiva, la confecció del Pla General s'ha de realitzar mitjançant un diàleg constant entre els polítics, l'equip redactor (pot ser públic o bé privat) i els agents externs. No es pot perdre de vista, que els qui finalment hauran de prendre les decisions i finalment rendir comptes seran els càrrecs electes. En qualsevol cas, cal garantir que la regidoria i l'equip redactor mirin permanentment cap a fora, que dialogui amb el conjunt del municipi per donar resposta a les necessitats reals i que estableixi mecanismes de participació popular en la planificació, mitjançant un pla de participació ciutadana el més participatiu, plural i dialogant possible.

4.1.2. L'urbanisme com a eina social.

Des dels ajuntaments s'han d'aplicar amb la màxima rigurositat possible els principis generals de l'actuació urbanística definits per la llei d'urbanisme (DL 1/2005):

1. Concepte de desenvolupament urbanístic sostenible. (article 3)

El desenvolupament urbanístic sostenible es defineix com la utilització racional del territori i el medi ambient i comporta conjuminar les necessitats de creixement amb la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, arqueològics, històrics i culturals, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures.

El desenvolupament urbanístic sostenible, atès que el sòl és un recurs

limitat, comporta també la configuració de models d'ocupació del sòl que evitin la dispersió en el territori, afavoreixin la cohesió social, considerin la rehabilitació i la renovació en sòl urbà, atenguin la preservació i la millora dels sistemes de vida tradicionals a les àrees rurals i consolidin un model de territori globalment eficient.

2. Participació en les plusvàlues. (article 4)

S'ha de garantir la participació de la comunitat en les plusvàlues generades per l'actuació urbanística dels ens públics i dels particulars, mitjançant la sessió de sòl i la urbanització/construcció dels sistemes (carrers, zones verdes i equipaments).

3. Publicitat i participació en els processos de planejament i de gestió urbanístics. (article 8)

S'han d'establir mecanismes de participació popular en la planificació, mitjançant un pla de participació ciutadana el més participatiu, plural i dialogant possible.

S'ha de garantir i fomentar els drets d'iniciativa, d'informació i de participació de la ciutadania en els processos urbanístics de planejament i de gestió.

Els processos urbanístics de planejament i de gestió, i el contingut de les figures del planejament i dels instruments de gestió, inclosos els convenis, estan sotmesos al principi de publicitat.

Tothom té dret a obtenir dels organismes de l'administració competent les dades certificades que els permetin assumir llurs obligacions i l'exercici de l'activitat urbanística.

S'han de regular per reglament les formes de consulta i divulgació dels projectes urbanístics, els mitjans d'accés de la ciutadania als dits projectes i als documents corresponents i la prestació d'assistència tècnica perquè puguin comprendre'ls correctament.

4.1.3. La política de sòl públic: equipaments, zones verdes i el dret a l'habitatge.

Aquestes haurien de ser les prioritats per a un ajuntament que vetllés per la millora de les condicions de vida dels seus ciutadans. És fonamental que el municipi tingui una política de sòl que li permeti desplegar alguns projectes urbanístics estratègics. Per això caldrà:

- Oposar-se a la venda de sòl públic i tendir a augmentar-ne la quantitat disponible.
- Arribar a acords amb la propietat per tal de definir les actuacions urbanístiques vetllant pel seu màxim rendiment social.
- Elaborar un pla estratègic municipal per a l'habitatge. En aquest document s'haurà de definir la política del sòl a utilitzar des de d'institució, així com, la política administrativa (impostos, ajudes, etc...) a desenvolupar. També s'hauran de definir les diferents tipologies d'habitatge protegit; habitatge de protecció oficial, habitatge de promoció pública, habitatge social... Així com el règim d'adjudicació; compra, lloguer... i la forma de finançament; públic, privat.

Des dels ajuntaments i altres administracions públiques hem de lluitar contra l'especulació, combinant les polítiques del sòl i les administratives. S'ha pogut comprovar en aquests darrers anys que augmentant l'oferta de sòl urbanitzable i urbà no s'ha traduït amb una disminució del preu de la vivenda, ans tot el contrari, aquesta ha continuat augmentant fins a límits insostenibles. A més s'ha pogut comprovar com creixia la compra d'habitatge com a valor d'inversió, ja que aquest augmenta més de valor que qualsevol altre camp d'inversió i a més sol tenir ajudes estatals en quan a desgravació d'impostos.

Així doncs, del dels ajuntaments i altres institucions haurien de modificar les diferents tendències fiscals; en primer lloc actualitzant el cadastre amb certa regularitat i aplicant el impost de l'IBI amb tota rigurositat, alhora que es subvencioni l' impost per a la primera residència. En segon lloc, s'hauria de canviar la política de subvenció a la compra de l'habitatge, per

la de suport a aquelles persones amb baix poder adquisitiu per a l'obtenció d'aquest, ja sigui de compra com de lloguer.

En quan a l'habitatge protegit, haurem de diferenciar entre dues tipologies; l'habitatge de protecció oficial, destinat a les classes socials mitja-baixa, és a dir, habitatge amb un preu marcat per les administracions però amb un cert cost econòmic per a l'adquiridor. I l'habitatge social, destinat a les classes més baixes que no poden arribar als costos de l'habitatge de protecció oficial.

L'administració haurà de vetllar per aconseguir un parc d'habitatges de lloguer de baix cost. Aquest es podrà donar mitjançant promoció pública, o bé privada. L'ajuntament hauria d'arribar a acords amb les caixes per que part de la inversió social d'aquestes, establerta per estatuts de les entitats, s'invertissin en la creació d'aquest parc d'habitatges de lloguer de baix cost. Cal tenir en compte, que aquestes disposen de finançament i formes de cobrament dels lloguers. Als anys 60-70 ja s'havien realitzat promocions d'aquest estil.

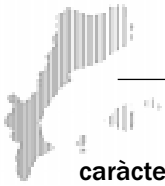
Així doncs, l'equilibri entre aquestes tres apostes haurà de venir donat per un esforç d'anàlisi i planificació democràtica de la política urbanística i social de cada municipi.

4.1.4. L'equilibri intern de la ciutat i del territori en conjunt

Cal planificar el desenvolupament de la ciutat i formular-ne hipòtesis per tal d'equilibrar demogràficament i socialment el territori. En aquest sentit, els processos de debat com els Plans Estratègics o Plans Generals han de ser liderats des d'una visió pública i han de garantir la participació del teixit social.

La cohesió social, basada en uns nivells d'equitat satisfactoris, és un dels tres pilars de la sostenibilitat. Les diferències de renda acusades entre parts del territori i la segregació espacial clara entre classes socials que pot derivar-se de la fragmentació de les trames urbanes o de la degradació d'algunes de les seves parts, són factors amb un inequívoc potencial descohesionador.

L'urbanisme és un instrument molt vàlid per fer política social. Donat el

caràcter global d'aquesta àrea, la visió que es té de la ciutat, les hipòtesis de creixement que formula, la planificació de desenvolupament, la incidència que té en d'altres regidories, etc. fa que tingui una transversalitat que possibilita una millor integració dels diferents col·lectius. *A partir de polítiques d'habitatge, d'equipaments socials, culturals, esportius... cal prevenir la formació de ghettos i treballar per l'equilibri intern de la ciutat.*

El planejament ha d'afavorir el veritable equilibri territorial, el que es refereix als nivells de renda i a l'accés als equipaments i serveis bàsics dels habitants, equilibri que és compatible amb les diferències demogràfiques, paisatgístiques i d'estructura econòmica dels diferents àmbits.

Pel que fa a les àrees urbanes, els criteris de continuïtat en els creixements i en l'evolució de les trames ha de contribuir a evitar la formació d'àrees socialment segregades, ja sigui pel baix o per l'alt nivell de renda dels seus residents. També s'han de considerar els problemes de segregació social produïts per els processos de degradació que s'han vingut produint en alguns barris o sectors urbans, mitjançant projectes de rehabilitació i/o remodelació d'aquests. Conjuntament amb plans de finançament, ajudes socials i recolzament institucional als habitants d'aquests sectors urbans degradats.

Cal establir directrius de foment del transport públic, de defensa dels vianants i de l'ús de la bicicleta per sobre del vehicle privat, en aquest sentit s'haurien de plantejar en els nuclis urbans centralitats, amb ús exclusiu per a vianants, amb zones de passeig i assentament d'activitat lúdica i comercial. En zones de baixa densitat de població i de trànsit també es pot donar prioritat al vianant mitjançant la tipologia de la pavimentació (llambordins, peces de formigó sense limitació de la calçada, etc...), el dimensionat de la calçada, el traçat de les vies, passos peatonals elevats, etc...

Cal garantir la connexió en transport públic de tots els sectors de la ciutat, especialment de les zones industrials i comercials amb les residencials. Per tal d'aconseguir una afectivitat en aquest sentit, caldria disminuir la dispersió de les zones industrials, no és imprescindible que cada municipi tingui la seva. Una eina efectiva en aquest sentit són els Plans Directors Territorials d'àmbit comarcal. La concentració de la indústria a més

d'afavorir el transport públic, també afavoreix l'eficiència energètica, i mitjançant estudis d'impacte ambiental, també es pot millorar l'aprofitament dels residus, planificant la implantació d'empreses que es complementin les unes amb les altres, reutilitzant els residus generats.

És important *entendre la vila, el barri i la ciutat com a espais de convivència* i garantir-hi la presència d'elements que la facilitin: places públiques, illes de vianants, zones de passeig, etc.

Les zones lúdiques perifèriques (centres comercials, restaurants, entreteniments, etc.) fan que hi hagi una gran desertització de la ciutat. És una desafortunada opció que genera molts problemes estructurals dins de la ciutat, tan a nivell econòmic-comercial com a nivell associatiu. Cal oposar-s'hi tot plantejant alternatives i sistemes de reequilibri que permetin una vida i un creixement cultural, comercial, associatiu molt més harmònics i autosostenibles.

Pel que fa a la localització industrial i dels serveis a la producció, després d'una etapa de tendència a foragitar aquestes activitats dels nuclis urbans, cal replantejar el tema en la mesura que moltes de les noves activitats no suposin una agressió contaminant vers el veïnat. Els llocs de treball en el nucli urbà generen vida a la ciutat, afavoreixen l'ús del transport públic o de la passejada i eviten un ús massiu del vehicle privat.

4.2.- Territori: els nous elements de discussió.

4.2.1. Espais lliures naturals, agrícoles i forestals.

Tradicionalment el planejament urbanístic municipal ha deixat en un segon pla els sòls rurals (no urbanitzables). Motivats, en molts casos, per la insuficiència espacial dels termes municipals, els quals per la seva extensió, poques vegades arriben a incloure configuracions significatives pel que fa al medi físic o els components biòtics del territori. Per altre banda la legislació ha prioritzat el planejament territorial, depenent de la generalitat, per a la regulació d'aquest àmbit.

Ens cal canviar la concepció en aquest aspecte; el planejament ja sigui

territorial, mitjançant els plans directors d'àmbit comarcal, com municipal han de configurar el sistema d'espais que ha de quedar fora dels processos d'urbanització i d'implantació d'activitats intenses, ja sigui pel seu valor intrínsec (biodiversitat, fertilitat, etc...), per les funcions i recursos que garanteix (recàrrega d'aqüífers, protecció de riscs naturals, etc...) o per la localització territorial que els fa inadequats per el desenvolupament urbanístic.

El sistema d'espais lliures s'ha de planificar proactivament, se li ha d'assignar valor: no pot ser considerat com a residual al procés d'urbanització, si no com a base del planejament; tampoc pot ser considerat com quelcom homogeni perquè no tot té el mateix valor ni compleix les mateixes funcions territorials.

Per garantir les funcions ecològiques, productives i paisatgístiques o de lleure, cal que el sistema d'espais lliures conformi una xarxa contínua que garanteixi les connectivitats necessàries. Una xarxa formada per unitats de la màxima dimensió i amb la mínima fragmentació possible.

En les últimes dècades s'ha produït una sensible millora del paisatge interior de les ciutats i viles dels Països Catalans. Tanmateix en els espais oberts territorials i en els entorns perifèrics de les àrees urbanes, el balanç té un signe molt diferent. Els moviments de defensa de diversos paisatges i patrimoni rural, ens mostren com els valors estètics i identitaris del paisatge han anat prenent una gran dimensió social.

El planejament ha d'identificar les unitats de paisatge i l'articulació en l'estructura territorial, així com les dinàmiques naturals, socials i econòmiques que els fonamenten. Des de la comprensió dels fenòmens paisatgístics, els plans han d'establir condicions directes i indirectes per a l'evolució dels paisatges i assenyalar estratègies per al manteniment o restauració d'aquells d'especial valor. En un paisatge tan humanitzat com el dels Països Catalans, la consideració de l'agricultura i les pràctiques ramaderes i forestals tradicionals, com a factors conformadors de paisatge, serà primordial, com també ho serà la reorientació, en la mesura del possible, d'aquelles formes intenses de ramaderia i agricultura que consisteixen, avui, algunes de les amenaces més importants per a la qualitat del paisatge rural.

4.2.2. Accessibilitat, xarxes de transport públic i xarxes de vialitat.

Convindria facilitar o almenys fer possible l'opció de no desplaçar-se gaire per anar a treballar, a l'escola i a les zones d'oci o esbarjo. Certament, mai es pot assegurar que la residència estarà a prop del treball, però la separació de les àrees d'habitatge de les activitats, o el desequilibri important a les àrees urbanes entre llocs de treball localitzats i residents actius, si que ens assegura el desplaçament obligat.

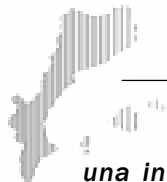
Hi ha tres conceptes clau per tal de reduir l'accessibilitat obligada amb transport privat; la compacitat dels nuclis urbans, la diversitat d'usos del sòl a l'interior d'aquests i el dimensionament de la ciutat o barri a l'escala humana.

La configuració compacta i relativament densa, que ja es defensable en termes de minimitzar el consum de sòl, es justifica també per les oportunitats de desplaçaments a peu i en transport públic, en especial el ferroviari, la dotació de la qual demana una massa crítica suficient per a una explotació amb costos raonables. Aquesta compacitat dels nuclis urbans també afavoreix altres aspectes com la impulsió del comerç, la rendibilització dels equipaments, l'eficiència en la gestió de les infraestructures urbanes i els serveis i la cohesió social.

La pràctica habitual a la segona meitat del segle passat dels planificadors era la separació dels usos del sòl, justificant aquesta per la contaminació (aèria, acústica, etc...) produïda per els sistemes de producció i altres activitats. Aquesta pràctica coneguda com a "zoning" ha provocat l'augment exponencial dels desplaçaments allunyats, la pèrdua d'activitat a les àrees residencials i la descohesió social.

Finalment cal dissenyar la ciutat, barri o municipi a escala humana, és a dir, cal localitzar habitatges, equipaments, zones de serveis, d'oci i esportives, espais naturals o zones verdes, zones amb comerç i d'activitat econòmica a unes distàncies adequades per tal que siguin accessibles per a la població. Tots aquests espais s'haurien d'ubicar en radis inferiors a 1,5 Km.

Davant l'agressió que suposa l'ús massiu del vehicle privat, cal *defensar*

una intensificació de les xarxes de transport públic comarcals i intercomarcals. Noves xarxes de ferrocarrils no radials i la connexió en transport públic eficient de tots els municipis d'una mateixa comarca són reivindicacions que cal posar sobre la taula de manera immediata.

4.2.3. Un territori articulat en un sistema de ciutats.

L'actual model de creixement que respon en el cas del Principat i el País Valencià a una idea oligocèfala en que la gran ciutat (Barcelona o València) creix de manera desmesurada, acapara tots els serveis i s'escampa com una taca pel damunt del territori, és del tot nociu i insostenible.

Tant o més ho és el model de la depredació del territori (especialment el litoral) per part d'urbanitzacions i complexes turístics, vigent a les Illes tot i els darrers esforços encara no reeixits de rectificació.

L'alternativa a aquests models passa, entre altres coses, per l'articulació del territori com a un sistema de ciutats, amb uns límits urbans clarament definits, amb uns espais lliures i naturals que les separin i donin personalitat comarcal, amb una complementarietat de serveis que no obligui a "baixar a la capital" de manera sistemàtica i amb unes xarxes de comunicació públiques que facilitin la seva interrelació.

El model de territori que volem ha de garantir una presència humana equilibrada en les diferents comarques, s'ha de fixar la gent al territori evitant el perill de despoblació. Per això cal que en determinades comarques es garanteixin tant un nivell de serveis adequat, com el manteniment de les activitats agràries i ramaderes.

La defensa d'aquest model alternatiu haurà de ser tenaç i constant en tots els organismes municipals i supra-municipals per tal d'evitar l'actual espoli i destrucció de la nostra terra.

4.3 Medi ambient: una visió cap el futur

Durant els darrers quaranta anys els sistemes urbans del nostre país han experimentat una expansió molt considerable, sovint caracteritzada per la seva dispersió i per les baixes densitats edificatòries. Aquesta tendència a l'abandó de la naturalesa compacta de les ciutats, pròpia de l'àrea

mediterrània, per evolucionar cap a formes urbanes més difuses, ha significat i representa encara un consum més gran de sòl i de recursos de tot tipus.

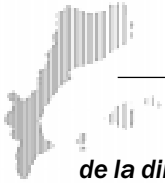
Al mateix temps, l'augment de la mobilitat obligada, la disminució de la qualitat ambiental, l'increment de la petjada ecològica de les ciutats per l'elevada generació de residus i l'augment dels consums d'aigua, energia i altres recursos, o la degradació social i ambiental de certs espais urbans i periurbans, han estat algunes de les distorsions derivades d'aquests models i tendències.

El planejament urbanístic juga, doncs, un paper fonamental en el consum de sòl. També el desenvolupa en la protecció de la biodiversitat i els paisatges, la qualitat dels recursos hídrics, la contaminació atmosfèrica, i els nivells de soroll urbà, entre altres factors ambientals. Al mateix temps, els objectius de millora de la qualitat de vida, d'equitat i de cohesió social han d'esdevenir reptes indefugibles per al planejament.. En la consideració de tots aquests elements es troba la clau d'un urbanisme sostenible.

4.3.1. Per un desenvolupament sostenible.

L'objectiu d'un desenvolupament sostenible, capaç d'assegurar a tots els éssers humans uns nivells suficients de qualitat de vida tot mantenint-se dins de la capacitat de càrrega dels ecosistemes que són el suport de la vida en el planeta, ha esdevingut un repte indefugible per a la humanitat. Això ha de comportar, al mateix temps, la màxima internalització de tots els costos en els processos productius, inclosos aquells relatius a la transformació i el desenvolupament de les ciutats i del territori en general.

La sostenibilitat és, per tant, un concepte complex, producte de múltiples variables i amb un conjunt de dimensions estretament interdependents (ambiental o ecològica, social, econòmica, tecnològica...). La seva aplicació plena requereix un enorme conglomerat d'actuacions i de canvis en les pautes de comportament, des de l'escala planetària als nivells més locals, i la implicació de tots els sectors socials, econòmics i governamentals, dels col·lectius i dels individus. En definitiva *"...exigeix un canvi fonamental en les prioritats dels governs i de les persones: implica la plena integració*

de la dimensió ambiental en les polítiques econòmiques i sectorials i en la presa de decisions en totes les esferes de l'activitat econòmica i ambiental. Exigeix també una gran reorganització de recursos humans i financers tant a nivell nacional com internacional”.

L'urbanisme i la planificació física en general adquireixen una rellevància especial en l'assoliment d'un desenvolupament més sostenible. Com s'ha dit, una de les condicions necessàries per assolir un desenvolupament sostenible és la seva capacitat per mantenir la base de recursos naturals que en possibiliten la perdurabilitat, ja que un tipus de desenvolupament que exhaurixi la disponibilitat dels recursos que l'han de nodrir és, a curt o a llarg termini, inviable. Conseqüentment, la planificació física ha d'assumir com a prioritats la protecció de la base ambiental i de recursos que fan possible el desenvolupament i, al mateix temps, satisfer la necessitat de desenvolupament i d'igualtat econòmica.

En aquest sentit la llei catalana d'urbanisme assenyala:

- *“El desenvolupament urbanístic sostenible es defineix com la utilització racional del territori i el medi ambient i comporta conjuminar les necessitats de creixement amb la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, arqueològics, històrics i culturals, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures.” (art. 3.1)*
- *“El desenvolupament urbanístic sostenible, atès que el sòl és un recurs limitat, comporta també la configuració de models d'ocupació del sòl que evitin la dispersió en el territori, afavoreixin la cohesió social, considerin la rehabilitació i la renovació en sòl urbà, atenguin la preservació i la millora dels sistemes de vida tradicionals a les àrees rurals i consolidin un model de territori globalment eficient.” (art. 3.2).*

4.3.2. Elements fonamentals d'un model territorial sostenible.

Un model territorial tendirà cap a la sostenibilitat en la mesura que sigui energèticament eficient; permeti l'estalvi i l'ús sostenible dels diversos recursos naturals (entre ells el sòl); minimitzi la producció de totes les formes de contaminació i les assimili; conservi la diversitat biològica; i garanteixi la qualitat de vida de la població.

A partir d'aquests principis poden definir-se unes pautes generals que poden ser considerades com els elements fonamentals que han d'orientar la planificació dels models d'ocupació del sòl, des de la perspectiva de la sostenibilitat ambiental:

1. **Compactació dels assentaments urbans.** Els models urbans expansius, dispersos o difusos impliquen un consum elevat de recursos naturals amb una destrucció més gran de sòls rurals i d'hàbitats naturals, un malbaratament energètic i, conseqüentment, uns nivells més alts de contaminació. Conseqüentment cal centrar el desenvolupament urbà en les ciutats existents, prioritzant el reciclatge d'àrees interiors sobre l'extensió, sens perjudici quan resulti necessari de l'ocupació prudent d'espais intersticials o perifèrics.
2. **Optimització dels teixits urbans existents.** Cal, doncs, posar l'èmfasi de la gestió urbana, la revitalització dels barris antics, la recuperació de zones degradades i la renovació d'àrees obsoletes.
3. **Adopció de densitats raonablement altes.** Les tipologies urbanes de baixes densitats edificatòries impliquen més consum de recursos, costos de manteniment molt més elevats i no afavoreixen la cohesió social. Cal adoptar densitats raonablement elevades que, sense caure en la congestió, permetin tipologies urbanes més eficients i fomentin una riquesa i diversitat més grans en les relacions socials i econòmiques.
4. **Assignació flexible i mixta dels usos del sòl.** L'optimització funcional de la ciutat requereix evitar una excessiva especialització de les seves parts. Una coexistència en l'espai urbà dels diversos usos que resultin compatibles permet millorar el seu funcionament, evitar l'ocupació innecessària de més sòls per acollir els nous usos i reduïx les necessitats de mobilitat obligada.
5. **Mobilitat sostenible i integrada amb els usos del sòl.** La mobilitat sostenible és a Europa un dels grans reptes en els plantejaments sostenibilistes. El transport motoritzat és la principal font de l'efecte hivernacle i un gran consumidor de recursos energètics fòssils. El models urbans expansius, difusos i/o de baixes densitats i les distribucions rígides dels usos del sòl en els teixits urbans compor-

ten més necessitats de desplaçaments i obliguen sovint a l'adopció d'alternatives individuals. Cal, per tant, una planificació integrada dels usos del sòl i del transport que cerqui minimitzar la mobilitat obligada, el que condueix també a models urbans compactes, densos, policèntrics i amb mixtura d'usos, en els que és possible prioritzar el transport públic i altres alternatives al transport motoritzat com els itineraris per a vianants i bicicletes. Paral·lelament, caldrà situar els usos que requereixin més desplaçaments en indrets altament accessibles pels mitjans públics.

6. Estalvi, ús eficient i reciclatge del sòl i altres recursos naturals. Òbviament aquests models són els que comporten un menor consum de sòl i un estalvi més gran d'altres recursos naturals. D'altra banda, cal també atendre a la possibilitat de reciclatge dels recursos consumits o no utilitzats (reutilització d'aigües residuals i de pluja, cogeneració, etc.) i impulsar la implantació d'energies netes. Pel que es refereix a l'aigua és important protegir les espais vitals per a la recàrrega dels aquífers i integrar el màxim la planificació hidrològica amb la dels usos del sòl.
7. Prevenió i correcció de totes las formes de contaminació. Un model d'ocupació d'aquestes característiques és el més adequat per a prevenir i corregir la contaminació. En qualsevol cas, la reducció els diversos tipus de contaminació: de les aigües, de l'ambient atmosfèric (substàncies, acústica, lumínica, electromagnètica), dels sòls, etc... ha de ser un dels elements a considerar en la planificació del territori.
8. Prevenió de riscos naturals i tecnològics. Cal considerar adequadament les àrees de riscos en l'assignació dels usos del sòl: zones inundables, inestables, amb risc d'incendi, etc., i també regular de forma acurada la implantació d'activitats de risc.
9. Permeabilització i desfragmentació del territori. És important mantenir la permeabilitat ecològica del territori, evitar la formació de barreres i prevenir els processos de fragmentació dels teixits i paisatges rurals.
10. Conservació de la biodiversitat i del patrimoni natural en general. La conservació de la diversitat biològica és un dels requisits de

la sostenibilitat. És important garantir la conservació en xarxes d'espais protegits, de mostres suficients i ecològicament viables de la diversitat d'ecosistemes, hàbitats i espècies i dels àmbits de connexió necessaris per a la dispersió de les espècies. Igualment és important introduir el concepte de biodiversitat en la planificació i el tractament dels espais lliures urbans. Cal també protegir altres elements del patrimoni natural com els elements d'interès geològic, paisatgístic, etc.

11. **Manteniment i millora de la identitat i la qualitat paisatgística dels ambients rurals i urbans.** Cal fixar us objectius de qualitat paisatgística per a tots els tipus de paisatge presents en el territori i protegir les mostres i els elements més excepcionals i els que donen identitat al territori
12. **Foment de la construcció sostenible.** És important introduir la sostenibilitat en la construcció pública i privada amb l'adopció de projectes de baix impacte ambiental, la utilització de materials d'escàs impacte ambiental en la seva producció, reciclats o reciclables, la utilització de solucions constructives adequades, la introducció d'energies renovables, etc. En general, es tracta de minimitzar l'impacte ambiental en el conjunt del cicle de vida dels materials.
13. **Reducció i valorització dels residus.** A més del que ha estat exposat al respecte en el punt anterior, cal preveure en els edificis i en els espais urbans, espais adequats, per a les operacions i instal·lacions de recollida selectiva, valorització, etc.
14. **Cohesió social i millora de les condicions de vida de les poblacions rurals i urbanes.** La configuració del models urbans, la previsió d'infraestructures i d'equipaments i espais lliures, el tractament dels espais públics, etc. han d'anar adreçats a garantir uns nivells suficients de qualitat de vida en els ambients urbans i rurals, i a fomentar la cohesió tot evitant la segregació social en els teixits urbans i propiciant la integració i les relacions i activitats col·lectives.

4.3.3. Els plans urbanístics, base d'un urbanisme sostenible.

El document d'Agenda 21 atorga a la planificació física la funció prioritària de protegir la base ambiental i de recursos, necessària per a la sostenibilitat del desenvolupament. En aquest sentit, un urbanisme sostenible no és només aquell que resol eficaçment incidències urbanes o territorials comunes. Ha de ser capaç d'anar més enllà i preveure futurs escenaris per aquell territori, sobre la base que qualsevol tipus de desenvolupament que comporti la destrucció o l'exhauriment dels recursos naturals que el fan possible, no es podrà mantenir i entrarà en crisi irreversible en algun moment.

El sòl s'ha de considerar com a un recurs limitat, no renovable, i marc físic que permet l'existència de molts altres recursos naturals del territori. Sense un ús prudent del sòl i dels recursos que aquest acull no sembla possible mantenir la base de recursos naturals esmentada. És necessària, per tant, una ordenació adequada dels seus usos, aprofitaments i transformacions. Per aquest motiu, el paper de l'urbanisme i de l'ordenació del territori en general ha de qualificar-se de clau en termes de sostenibilitat.

Conseqüentment, si el planejament territorial i urbanístic incorpora adequadament els condicionants ambientals, contribuirà significativament a no superar la capacitat de càrrega del territori, funció aquesta que possiblement sigui la més important que pot desenvolupar. Paral·lelament, coadjuvarà també a la disminució de la petjada ecològica de les ciutats.

Des d'aquesta perspectiva, el planejament esdevé un instrument fonamental en la gestió ambiental. Així, una assignació dels usos del sòl i de les seves intensitats congruent amb les condicions ecològiques del territori és la forma més eficaç de prevenir i canalitzar els impactes ambientals dels futurs plans i projectes amb incidència territorial. Amb referència a això, cal recordar que un principi bàsic de l'actuació mediambiental estableix que cal prioritzar l'acció preventiva per tal d'evitar distorsions en el medi ambient més que intentar corregir-les *a posteriori*.

A través del planejament es defineixen els àmbits reservats per a l'expansió urbana i les condicions per al seu desenvolupament, així com les mesures

dirigides al reciclatge, la rehabilitació, la regeneració de la ciutat existent, entre altres dinàmiques urbanes. També es fixen les reserves i, si és el cas l'emplaçament d'infraestructures, equipaments i espais lliures; es regulen els usos i les condicions d'edificació; es determinen els elements i àmbits que cal protegir s'estableixen les mesures pertinents, etc.

Tot plegat configura el planejament com una eina de primer ordre per a la sostenibilitat en el territori. Tanmateix, com s'ha vist, segons els enfocaments i el caràcter dels seus continguts pot esdevenir també l'origen de greus degradacions, motiu pel qual n'esdevé indispensable el control ambiental previ mitjançant instruments com l'avaluació d'impacte ambiental o l'avaluació ambiental estratègica, entre altres.

Cal, doncs, que els condicionants ambientals, i els de la sostenibilitat en general, siguin integrats des del primer moment en els processos de presa de decisions que comporta la formulació del planejament. Per aquest motiu, resulta necessària la fixació d'uns objectius ambientals en les fases inicials dels treballs. L'existència prèvia de diagnòstic o d'auditories ambientals del territori pot constituir un bon suport al respecte, com també la de plans d'acció locals vers a la sostenibilitat, moltes vegades directament relacionats amb aquelles.

Així, doncs, un urbanisme sostenible ha de plantejar-se com aspecte essencial la reducció d'impacte ambiental associat al planejament tot millorant l'eficiència en l'ús dels recursos i la producció de residus. Aquest objectiu general es concreta amb un adequat tractament dels elements bàsics exposats:

- Evitar l'ocupació innecessària de sòl
- Optimitzar el cicle de l'aigua (menor consum, sistemes de sanejament òptims, reutilització, protecció dels sistemes hídrics, etc.)
- Reduir les emissions de CO₂ i d'altres substàncies, derivades d'un consum energètic poc eficient
- Prevenir i corregir els altres tipus de contaminació
- Fomentar l'ús de materials de construcció que en el seu cicle de vida tinguin un impacte ambiental òptim

- Reduir i gestionar millor els residus
- Mantenir i millorar la biodiversitat i la permeabilitat del territori, inclosos els espais urbans
- Millorar la integració en el paisatge dels assentaments humans i aplicar objectius de qualitat paisatgística per a les diverses tipologies de paisatge.

4.3.4.

Gestió de residus

L'altra element clau en la política ambiental és la *gestió dels residus*. Si bé després d'anys de lluita i sensibilització en aquest sentit semblava que aquest tema començava a tractar-se amb rigor, actualment veiem com la tendència és senzillament a prendre mesures de compactació, de reducció de volum, però no de reducció quantitativa ni qualitativa.

A més, l'actual model de territori tendeix a crear municipis-abocador, condemnats a una especialització nefasta en la gestió dels residus provinents d'altres zones especialitzades en activitats que en generen.

Per això caldrà defensar un política de gestió de residus basada en primer lloc en la reducció real i reutilització d'aquests, en una planificació de l'activitat econòmica al territori que tingui en compte el reciclatge o transformació en inert dels residus que generarà i en una política fiscal finalista que penalitzi la generació de residus i destini els diners recaptats a la gestió d'aquests.

La recuperació de la brossa orgànica és l'objectiu més important a l'hora de dissenyar un nou sistema de recollida: no ens trobem davant d'una nova recollida selectiva més, sinó que s'ha d'abordar des d'una perspectiva de reorganització de tot el servei de recollida i d'un canvi en l'atribució de responsabilitats. La introducció de la recollida de la fracció orgànica (FORM) facilita, i alhora demana, fer un replantejament de l'organització del conjunt dels serveis de recollida.

La reestructuració del servei de recollida demana augmentar la seva organització en relació directe amb els requeriments que venen associats a cadascuna de les fraccions monomaterials recuperables i en funció de llurs quantitats i característiques materials:

1. La matèria orgànica ocupa poc espai, pesa (alta densitat) i és fàcilment reciclable (compostatge)
2. El paper i cartró presenta una densitat intermèdia, a efectes de recollida és estable, les caixes de cartró poden arribar a ocupar molt d'espai si no es pleguen o compacten,...
3. El vidre és també dens, estable, fràgil,...
4. Els envasos de plàstic, mixtes, metàl·lics, etc., són estables, molt poc densos i ocupen molt d'espai en les recollides (principal problema dels residus a les vies públiques),...
5. Els residus perillosos són heterogenis en qualitat i quantitat i, per tant, demanen una segregació específica per poder donar en cada cas un tractament adequat.
6. Els voluminosos i les andròmines (aparells electrònics, joguines, mobles,...) tenen característiques específiques en funció de la tipologia.

Tota reorganització que ve derivada d'una renovació d'objectius, comporta també subordinar el sistema de recollida i la tecnologia a emprar a aquests nous objectius. Així, el sistema de recollida de residus ha de facilitar l'assoliment dels objectius de recuperar-los amb quantitat i qualitat i tractar-los amb el menys impacte social i mediambiental possible i amb una justa distribució de responsabilitats.

Així doncs, la CUP tindrà com a objectiu, pel que fa a aquesta problemàtica:

- Garantir la màxima recuperació i el mínim rebuig i optimitzar la qualitat i la quantitat de les diferents fraccions recollides per facilitar la seva posterior recuperació.
- Adaptar el sistema de recollida a cada zona del municipi i a cada col·lectiu específic que es pugui considerar gran generador de residus, tenint en compte el referent històric en la prestació del servei, les característiques socials i urbanístiques i la viabilitat tècnica i econòmica.
- Implicar activament el ciutadà en el sistema de gestió dels residus municipals. Les activitats d'educació ambiental són determinants

per afavorir la participació dels ciutadans/es en la resolució d'un problema ambiental concret, com és el dels residus, del que en formen part responsable. Introduir objectius i mecanismes d'autogestió de la brossa orgànica, com, per exemple, l'autocompostatge o compostatge casolà.

- Dissenyar un model de recollida còmode pel ciutadà/ana basat en criteris de simplicitat en la separació, i que asseguri un màxim de participació acostant el servei a l'usuari, incloent si és necessari i possible xarxes mòbils de recollida. Tendir a fer una justa distribució de responsabilitats socials i financeres pel que fa a les càrregues i als beneficis. Els sistemes de recollida i tractament han d'afavorir aquesta nova distribució de responsabilitats.
- Proximitat de les instal·lacions de recuperació dels residus municipals. Els residus generats en cada poble o ciutat han de ser tractats i abocats el més a prop possible del lloc on es generen, avançant així cap a la responsabilitat i l'autogestió màxima, i evitant que determinades àrees i/o comarques poc poblades acabin acollint sempre les macro instal·lacions i abocadors de residus procedents d'altres zones.

En tots els objectius plantejats, la matèria orgànica pren un paper cabdal. En aquest punt, cal remarcar que la responsabilitat directa de vetllar per la seva recollida i pel seu correcte tractament és de l'administració pública i, especialment, de l'administració pública municipal.

Cal tenir en compte que, així que es va avançant en legislació sobre residus, es va definint també una més justa distribució de responsabilitats. Potser l'avenç més important (tot i que insuficient tal i com de moment ha quedat plantejat) és el derivat de la llei d'envasos i embalatges, que estableix que és a les empreses del sector a qui correspon finançar la recollida i la recuperació dels envasos i embalatges. El mateix passarà aviat amb l'aplicació de noves normatives amb altres tipus de residus pels que es pot identificar altres responsabilitats socials (aparells electrònics, residus especials d'origen domèstic, objectes d'usar i llençar, bolquers,...).

4.3.5.

Per una nova cultura de l'aigua

Cal destacar també com a peça fonamental de la política mediambiental la gestió d'un bé tan preuat i necessari com és l'aigua. Durant les darreres dècades, més per un mal ús de l'aigua, vinculat sovint a interessos especulatiu, que per un veritable canvi climàtic, aquesta s'ha convertit en un bé molt escàs a tota la conca mediterrània. Cal impulsar, doncs, des dels ajuntaments *una nova cultura de l'aigua, basada en la prevenció, reutilització i una gestió racional d'aquest recurs.*

5.- De la democràcia formal a la Democràcia Participativa

La Participació Ciutadana és en boca de tothom. Totes les forces polítiques s'omplen la boca d'aquest i altres conceptes amb la idea d'aparèixer davant els ciutadans com a genuïns demòcrates. La realitat, però, és que molt sovint els partits d'ordre no fan sinó pervertir el significat de les paraules, desenvolupant polítiques d'aparador o mecanismes burocràtics i obsolets que no són representatius de la realitat social de les classes populars.

El problema fonamental de la Democràcia Participativa és un problema de voluntat política. *Voluntat política d'aconseguir espais de poder per al poble* en detriment lògicament dels poders polítics i fàctics sobre els que es sustenta el sistema. Per tant, *l'impuls de la Democràcia Participativa és indestruïble de la denúncia del dèficit democràtic que suposa un sistema aparentment democràtic però sota el domini real del capital i l'aparell de l'estat.*

Si les CUP, com a expressió de lluita municipal d'un projecte estratègic d'alliberament nacional i de transformació socialista, han de contribuir al desenvolupament de l'organització autònoma de les classes populars catalanes, també han de crear, des de les institucions, *espais de participació popular directa*. Aquests són les úniques garanties que la política municipal es faci des del poble i per al poble, i no acabi reforçant el sistema de dominació.

Aquests espais han de servir per retornar la política a la gent. Política entesa com l'activitat encaminada a cercar solucions als problemes que com a col·lectiu (classe, vila, nació, etc.) ens afecten. Cal desvetllar la confiança de les classes populars en elles mateixes, considerant que aquestes no només tenen el dret de demanar, sinó que tenen el dret i la capacitat de decidir i d'elaborar solucions.

Per aconseguir això, caldrà *trencar l'escissió (cada vegada més gran) entre la classe política i les classes populars*. El sistema tendeix de manera natural a fer percebre la política com una professió d'especialistes, demostrant així la seva poca capacitat democràtica. Per contra, des de

l'esquerra independentista defensem que totes i tots tenim el dret i el deure de fer política en la mesura que és responsabilitat del conjunt del poble vetllar pels afers públics (econòmics, socials, ecològics, culturals, etc...)

Aquesta escissió es veu reforçada per una desinformació alimentada des de les institucions. Caldrà combatre aquesta desinformació, tot recordant que “només existeix democràcia amb gent igualment informada”. Per això és fonamental que els municipis es dotin d'uns mitjans de comunicació transparents, de qualitat i sotmesos al control democràtic del conjunt de forces polítiques i del teixit associatiu.

Una altra de les condicions fonamentals per garantir la participació, és afavorir l'autoorganització popular. En aquest sentit caldrà treballar pel reforçament i l'extensió del teixit associatiu de base popular, vetllant per unes entitats dinàmiques, democràtiques i independents dels poders polítics, econòmics i religiosos.

També cal tenir en compte que una de les formes més directes de participació que cal promoure és la corresponsabilització del teixit associatiu en la gestió d'equipaments i programes, a través de convenis que garanteixin tant la prestació del servei públic, com l'enfortiment del paper de les entitats, passant aquestes de simples agents consultors a esdevenir també protagonistes de l'acció de govern.

Existeixen tota una sèrie de mesures que des del municipi es poden posar en marxa cara a afavorir la participació, però insistim: Aquesta només és possible amb voluntat política per part de qui governa; si aquest no és el cas, experiències a priori interessants acaben pervertint-se i servint per al fi contrari al que s'havien proposat: la desmobilització.

El Reglament Orgànic Municipal (ROM), vigent en cada municipi que se n'hagi dotat, és qui regula aspectes com la participació en els Plens, la presentació de mocions, les consultes populars, el paper dels Consells de Districte o dels Consells Sectorials, etc... Sempre condicionat pels límits que estableixen lleis superiors (Constitució, Estatuts, Llei Orgànica del Règim Local)

El posicionament de l'El respecte aquest tema és d'una banda la denúncia

de les traves que suposa l'actual marc jurídic-polític a l'autonomia municipal i a la democràcia participativa, i de l'altra, *promoure redaccions i modificacions del ROM que tendeixin a facilitar els màxims mecanismes de participació popular possibles*. Qüestions com la participació en els plens, la publicitat de les comissions informatives, la convocatòria de consultes populars, l'articulació de Consells Sectorials, etc... han de figurar en la llista de reivindicacions.

Pel que fa a la informació municipal, a banda dels mitjans de comunicació, cal defensar la màxima transparència i facilitat d'accés a les actes i els ordres del dia dels Plens, les Comissions Informatives i les Comissions de Govern, per part dels diferents col·lectius ciutadans.

Respecte als Consells de Districte en ciutats grans o als Consells Sectorials (de Cultura, d'Esports, de Salut...), el posicionament depèn molt de diferents factors. Per exemple, la seva composició i representativitat real, la seva capacitat de decisió i de gestió, la voluntat política de cada govern... *Cal defensar que aquests Consells siguin representatius del teixit social del poble, que tinguin l'atribució de debatre a fons les polítiques sectorials i que siguin un element per al control popular de l'acció municipal*.

Una experiència realment compromesa si es donen les condicions per dur-la a terme de manera real i no com a simple acte de propaganda i enganyifa col·lectiva (com ha passat en diversos municipis catalans), és l'organització *d'assemblees per a la discussió dels pressupostos municipals*, els anomenats pressupostos participatius. Això implica un esforç de preparació i de treball sistemàtic amb la societat civil que en molt pocs casos és possible als Països Catalans d'avui. Preparar aquestes condicions i dur a terme quan sigui possible aquest experiència és un repte fonamental per a l'esquerra independentista.

6.- Uns municipis al servei de la construcció nacional dels Països Catalans.

No tan sols des de polítiques sectorials concretes, sinó també des de camps com l'organització administrativa, la coordinació supramunicipal o el paper polític dels regidors, cal avançar en la construcció d'una societat catalana plenament lliure i solidària i d'una alternativa política d'alliberament per al conjunt dels Països Catalans.

És per això que cal promoure:

6.1. La reforma del marc institucional

L'actual marc jurídic-polític, definit per la constitució post-franquista espanyols de 1978 i desplegat pels diferents estatuts d'autonomia, lleis de bases de règim local, etc... presenta uns dèficits democràtics inasumibles des d'una òptica de defensa de les llibertats i de la sobirania popular. Per tot això, cal posar les nostres viles i ciutats en marxa per aconseguir:

- El reconeixement i l'exercici del dret a l'Autodeterminació dels Països Catalans.
- El dret a la lliure federació dels nostres municipis i administracions regionals en l'àmbit geogràfic del conjunt de la nació catalana.
- Reconeixement jurídic i polític per a comarques o mancomunitats de municipis que juguin un paper actiu en la racionalització de despeses i l'equilibri territorial dels Països Catalans
- La supressió de les diputacions provincials, institucions antidemocràtiques, niu d'amiguisme i corrupció, instruments de xantatge econòmic i autèntiques traves a la sobirania municipal. En aquesta línia, les administracions provincials haurien d'anar cedint recursos i competències a les mancomunitats de municipis.
- Un augment dels recursos i competències per als municipis (o en el seu cas per comarques o mancomunitats) com a administracions més properes als ciutadans i ciutadanes i per tant, més coneixedores de les dinàmiques socials i més sotmeses al control democràtic del poble.

6.2. Una administració municipal al servei del poble:

Tot i les limitacions de l'actual marc jurídic-polític, hi ha una sèrie de mesures polítiques i administratives destinades a posar les institucions al servei de les classes populars que, des dels ajuntaments cal posar en marxa des d'avui mateix:

- La definició i posada en marxa de criteris per a una administració transparent, desburocratitzada, àgil i eficaç. Criteris que passen per garantir una informació municipal clara i objectiva, per articular mecanismes de control i participació popular, de fer més fàcil i planer l'accés als serveis i instal·lacions municipals, de respondre de manera sistemàtica les demandes ciutadanes, etc...
- La voluntat política real per al desplegament de mesures de promoció de la democràcia participativa, des de la corresponsabilització amb la societat civil en la difinició i gestió de projectes, fins a l'adopció de mecanismes tant consultius com vinculants (Consells sectorials, referèndums i consultes, debat de pressupostos...)
- Una organització del Cartipàs Municipal que faciliti la transversalitat de l'administració i la resolució dels problemes als ciutadans, alhora que promogui el paper polític de la figura del regidor o regidora.
- Davant l'ofensiva dretana i demagògica que promou les privatitzacions, des de l'AMEI i les CUP defensem el manetiment i creixement dels serveis de titularitat pública, amb la implicació directa dels ciutadans en la seva planificació i gestió.
- Unes polítiques de contractació de personal transparents, lliures de tot clientelisme i decidides pel Consistori en Ple. Potenciar el reciclatge i la formació del personal municipal per promoure així un millor servei i atenció al ciutadà.
- La substitució dels cossos i forces de seguretat de l'Estat (és a dir, de les forces d'ocupació) per una Policia Municipal desmilitaritzada, sotmesa al control democràtic dels ciutadans i entesa com un servei a la població, a la defensa de les llibertats individuals i de l'interès col·lectiu (persecució de delictes ecològics, fiscals, laborals, etc...)

- **Desplegar una política d'Hisenda Municipal basada en l'assoliment d'una justícia distributiva per a tots els ciutadans, promovent exempcions tributàries per als col·lectius més necessitats i per a les entitats populars i aplicant taxes finalistes per al reequilibri econòmic i ecològic. Establir mecanismes de control i racionalització de la despesa corrent i supèrflua.**
- **Garantir la plena catalanització de l'administració, habilitant els mecanismes necessaris per aconseguir que el conjunt de ciutadanes i ciutadans tingui accés a l'ús de la nostra llengua nacional. Fer reconèixer la validesa a tots nivells geogràfics dels documents municipals redactats òbviament en català.**

6.3. Protagonisme polític per als representants municipals

Tant per a fer real l'avenç pel que fa a l'autonomia municipal, com per a posar els nostres municipis al servei d'un projecte polític emancipador per al conjunt del poble català, cal avançar en la definició d'instruments de representació política de base. És per això que defensem:

- **L'establiment d'òrgans de treball sectorial d'abast nacional que agrupin representants municipals d'arreu dels Països Catalans per a treballar propostes polítiques comunes en els àmbits cultural, territorial, social, ambiental, lingüístic, etc...**
- **El suport a una Assemblea Permanent de Regidores i Regidores dels Països Catalans, com a òrgan representatiu i consultiu del poder local a nivell nacional i com a embrió d'un futur òrgan de poder popular, l'Assemblea Nacional i Popular dels Països Catalans.**
- **Començar a treballar per una Xarxa de Municipis dels Països Catalans, com a òrgan municipalista que superi les actuals agrupacions sectàries i partidistes i com a embrió també d'un òrgan de poder popular català.**

Països Catalans, abril - maig del 2006.

Índex

Pàg. 2	A.	Introducció: principis polítics de la cup	
Pàg. 4	B.	Línies programàtiques sectorials:	
Pàg. 4	1.	Cultura i llengua: eines de convivència i llibertat.	
Pàg. 4	1.1.-	Producció i socialització de béns culturals	
Pàg. 5	1.2.-	Suport al teixit associatiu	
Pàg. 8	1.3.-	Polítiques en defensa de la llengua i la identitat nacionals. Models integradors. Polítiques en defensa de la llengua.	
Pàg. 9	2.	En defensa de la solidaritat, la justícia i la cohesió de les classes populars.	
Pàg. 9	2.1.-	Fonament ideològic	
Pàg. 11	2.2.-	Propostes d'acció municipal	
Pàg. 17	3.	Immigració i nova ciutadania.	
Pàg. 17	3.1.-	Introducció	
Pàg. 18	3.2.-	Situació actual	
Pàg. 19	3.3.-	Posicionament polític i ideològic	
Pàg. 21	3.4.-	Línies d'actuació.	
Pàg. 24	4.	Urbanisme, territori i medi ambient.	
Pàg. 25	4.1.-	Urbanisme com a poder municipal.	
	4.1.1.-	El pla general com a eina de planificació a llarg termini.	
	4.1.2.-	L'urbanisme com a eina social.	
	4.1.3.-	La política de sòl públic: equipaments, zones verdes i el dret a l'habitatge.	
	4.1.4.-	L'Equilibri intern de la ciutat i del territori en conjunt	
Pàg. 31	4.2.-	Territori: els nous elements de discussió.	
	4.2.1.-	Espais lliures naturals, agrícoles i forestals.	
	4.2.2.-	Accessibilitat, xarxes de transport públic i xarxes de vialitat.	
	4.2.3.-	Un territori articulat en un sistema de ciutats.	
Pàg. 35	4.3.-	Medi ambient: una visió cap el futur	
	4.3.1.-	Per un desenvolupament sostenible.	
	4.3.2.-	Elements fonamentals d'un model territorial sostenible.	
	4.3.3.-	Els plans urbanístics, base d'un urbanisme sostenible.	
	4.3.4.-	Gestió de residus	
	4.3.5.-	Per una nova cultura de l'aigua	
Pàg. 45	5.	De la democràcia formal a la democràcia participativa.	
Pàg. 48	6.	Uns municipis al servei de la construcció nacional dels països catalans.	
Pàg. 48	6.1.-	La reforma del marc institucional	
Pàg. 49	6.2.-	Una administració municipal al servei del poble	
Pàg. 51	6.3.-	Protagonisme polític per als representants municipals	